

Adviesnota college – openbaar

Onderwerp Actualisatie Uitvoeringsagenda Routekaart Energieneutraal 2023-2026
Zaakdossier Z/23/032050 - D/23/103340
Portefeuillehouder Wethouder B. van Veldhuizen
Raadsprogramma 1. Evenwichtig en leeftijdsbestendig woon- en leefklimaat

Opsteller [REDACTED] **E-mail** [REDACTED]
Team Strategie Beleid en Projecten **Telefoonnummer** [REDACTED]

Voorgesteld besluit

1. De geactualiseerde uitvoeringsagenda voor de periode 2023-2026 vast te stellen met daarbij de volgende leidende principes:
 - a. We brengen focus aan op Bewustzijn en eigenaarschap, Energiebesparing en Duurzame warmte;
 - b. We ondersteunen initiatieven uit de samenleving;
 - c. We werken nauw samen met anderen;
 - d. Duurzaamheid zit in de basis van al ons handelen;
 - e. We monitoren onze voortgang;
2. De raad met bijgevoegde brief te informeren over de actualisatie van de uitvoeringsagenda.

Toelichting / samenvatting

In 2018 is de Routekaart Energieneutraal Doesburg 2050 vastgesteld door de gemeenteraad met een bijbehorende uitvoeringsagenda. We hebben als doel in 2050 een energieneutrale gemeente. Concreet betekent dit dat we tot 2050 werken aan energiebesparing en dat we in 2050 al onze benodigde energie zelf duurzaam opwekken. Daarnaast zijn in 2050 alle verplaatsingen binnen onze gemeente duurzaam en zijn de gemeentelijke gebouwen en voorzieningen in 2050 energieneutraal of zelfs energieleverend. Gegeven de huidige omstandigheden, beschikbare middelen, de beperkte mogelijkheden voor duurzame opwek en de historische binnenstad lijkt deze ambitie onhaalbaar.

Nu, bijna vijf jaar na het opstellen van de Routekaart, maken we de stand van zaken op. Op basis daarvan stellen we onze koers bij en bepalen we de acties en maatregelen voor de komende jaren. Voor de uitvoering van acties en maatregelen zijn tot dit jaar middelen beschikbaar gesteld. Een deel van de middelen van afgelopen jaar zijn overgebleven o.a. omdat vanwege de beperkte capaciteit niet alle acties konden worden uitgevoerd. Voor de periode vanaf 2023 moeten nieuwe middelen beschikbaar worden gesteld. Daarnaast is er ook capaciteit nodig om de acties uit te voeren.

Vakdiscipline	Akkoord	Advies / toelichting
Financiën	Ja	
Communicatie	n.v.t.	
Inkoop	n.v.t.	
Juridische zaken	n.v.t.	
ICT architectuurteam	n.v.t.	
P&O	n.v.t.	
Overige betrokkene(n):	n.v.t.	

Voorstel

1. De geactualiseerde uitvoeringsagenda voor de periode 2023-2026 vast te stellen met daarbij de volgende leidende principes:

- a. We brengen focus aan op Bewustzijn en eigenaarschap, Energiebesparing en Duurzame warmte;
- b. We ondersteunen initiatieven uit de samenleving;
- c. We werken nauw samen met anderen;
- d. Duurzaamheid zit in de basis van al ons handelen;
- e. We monitoren onze voortgang;

2. De raad met bijgevoegde brief te informeren over de actualisatie van de uitvoeringsagenda.

Inleiding

In 2018 is de Routekaart Energieneutraal Doesburg 2050 vastgesteld door de gemeenteraad met een bijbehorende uitvoeringsagenda. Nu, bijna vijf jaar verder, maken we de stand van zaken op. Op basis daarvan stellen we onze koers bij en bepalen we de acties en maatregelen voor de komende jaren. Voor de uitvoering van acties en maatregelen zijn tot dit jaar middelen beschikbaar gesteld. Een deel van de middelen van afgelopen jaar zijn overgebleven o.a. omdat vanwege de beperkte capaciteit niet alle acties konden worden uitgevoerd. Voor de periode vanaf 2023 moeten we nieuwe middelen beschikbaar stellen. Daarnaast is er ook capaciteit nodig om de acties uit te voeren.

Op 30 juni 2022 is de motie Rekenkamer Verkenning Energietransitie aangenomen door de gemeenteraad. Met bijgaande uitvoeringsagenda en bijbehorend proces geven we antwoord op deze motie.

Doel / meetbaar effect

We hebben als doel in 2050 een energieneutrale gemeente. Concreet betekent dit dat we tot 2050 werken aan energiebesparing en dat we in 2050 al onze benodigde energie zelf duurzaam opwekken. Daarnaast zijn in 2050 alle verplaatsingen binnen onze gemeente duurzaam en zijn de gemeentelijke gebouwen en voorzieningen in 2050 energieneutraal of zelfs energieleverend. Gegeven de huidige omstandigheden, beschikbare middelen, de beperkte mogelijkheden voor duurzame opwek en de historische binnenstad lijkt deze ambitie onhaalbaar.

Argumenten

1.1 *De basis is gelegd, maar er is meer nodig om onze doelen te halen*

In de periode 2018-2022 is hard gewerkt aan het opstellen van de uitvoeringsagenda Energieneutraal 2050 en is gestart met de uitvoering ervan. De eerste jaren is voornamelijk veel beleid opgesteld, waarbij ook verschillende partners zijn betrokken. Dit was noodzakelijk om vervolg te geven aan de energietransitie in Doesburg. Zo werken we in zes werklijnen:

- Bewustzijn en eigenaarschap
- Energiebesparing
- Energieopwekking
- Duurzame warmte
- Duurzame mobiliteit

- Regionale samenwerking

Hiermee hebben we de Warmtevisie vastgesteld om richting te geven aan hoe we woningen en gebouwen in Doesburg in de toekomst duurzaam kunnen verwarmen. We hebben ook een laadvisie opgesteld om invulling te geven aan de verwachte sterke groei aan elektrische voertuigen. Daarnaast zijn we drukdoende met het bouwen van een afwegingskader voor zonnevelden.

Wat betreft uitvoering zijn we in 2020 gestart met de Proeftuin Aardgasvrije Wijk (PAW) de Ooi. Daarnaast hebben we ingezet op interne en externe bewustwording (campagne Duurzaam Doesburg, energieloket AGEM) en het faciliteren van initiatiefnemers (DoesWatt, Waterkrachtcentrale). Bovendien hebben we acties uitgevoerd zoals het aanbieden van energieboxen, het plaatsen van 1000 LED armaturen in de buitenruimte, het aanbieden van daken voor collectieve opwek van zonne-energie door DoesWatt en de aanpak van energiearmoede. De beperkte beschikbare personele capaciteit is echter grotendeels besteed aan het leggen van de beleidsbasis. Dit blijkt ook uit de stand van zaken van onze doelen. Zowel voor energiebesparing als -opwekking halen we die doelen nog niet en is een (sterke) versnelling nodig. Gegeven de huidige omstandigheden, de financiële kaders, de beperkte mogelijkheden voor duurzame opwek en de historische binnenstad zal dit een grote uitdaging worden.

1.2 *We focussen om meer impact te maken*

Vanwege beperkte capaciteit en financiën moeten we keuzes maken. Daarom gaan we prioriteren op basis van wat we nu weten en op basis van de huidige capaciteit en financiën. Als daar meer over bekend is breiden we onze acties uit.

Qua uitvoering focussen we op de werklijnen: 'Bewustzijn en eigenaarschap', 'Energiebesparing' en 'Duurzame warmte'. Binnen deze werklijnen valt nog veel resultaat te halen. 'Bewustzijn en eigenaarschap' is de voornaamste taak van de gemeente. 'Energiebesparing' kan altijd, ondanks juridische, financiële en technische onzekerheden. Isoleren en besparen kan daarnaast op korte termijn veel opleveren, zeker voor de veelal oude bebouwing in de gemeente. 'Duurzame warmte' betreft het uitvoeren van de warmtetransitie, dit ligt in het verlengde van energiebesparing. Door wijkuitvoeringsplannen op te stellen kunnen we gericht aan de slag om wijken aardgasvrij(-ready) te maken. De acties binnen deze drie werklijnen leveren zichtbare en praktische resultaten op. Hiermee kunnen we inwoners en bedrijven inspireren en laten zien dat we op weg zijn naar een energieneutrale gemeente. Tevens sluiten we zo aan bij het Klimaatakkoord (gelden energiearmoede, Nationaal Isolatie Programma, etc.).

1.3 *We kunnen het als gemeente niet alleen*

De verduurzaming van Doesburg is niet alleen een taak van de gemeente. De gemeente heeft vanuit het Nationale Klimaatakkoord de regierol gekregen. Deze regierol betekent dat samenwerking met andere partijen en thema's essentieel is. Gebouweigenaren beslissen zelf over hun woning. Automobilisten beslissen zelf of ze elektrisch willen gaan rijden. Daarom gaan we:

- de samenwerking met externe partijen in stad en regio verbeteren;
- samenwerking zoeken met buurgemeenten om efficiënter te kunnen werken;

- de interne samenwerking verbeteren om ervoor te zorgen dat duurzaamheid in de basis van ons handelen zit.

1.4 *We ondersteunen initiatieven uit onze gemeente*

Binnen Doesburg leven ook initiatieven vanuit inwoners, bedrijven en instellingen en andere organisaties op het gebied van de energietransitie. We proberen deze initiatieven zo goed mogelijk te ondersteunen en te faciliteren. Hiermee geven we ook invulling aan het collegeakkoord en -programma waarin is opgenomen dat we niet voorop willen lopen als gemeente, maar dat we wel onze inwoners, bedrijven en instellingen en initiatieven zo goed als mogelijk willen ondersteunen. We gaan daarom op zoek naar die initiatieven en zoeken manieren om deze te ondersteunen.

Sinds 2021 werken we samen met AGEM in ons energieloket. Inwoners en bedrijven worden ondersteund door het energieloket bij verduurzaming met informatie en begeleiding. Daarnaast voert AGEM de aanpak energiearmoede uit waarbij we onze inwoners die in energiearmoede zitten helpen met advies en energiebesparende maatregelen. Om ook na dit jaar door te kunnen met het AGEM energieloket moeten we nieuwe afspraken maken met AGEM.

1.5 *We monitoren onze voortgang*

Het is belangrijk te weten waar we staan, om vervolgacties te bepalen en waar nodig de uitvoeringsagenda bij te stellen. Daarom gaan we intensiever monitoren en daarover rapporteren.

1.6 *Extra financiële middelen zijn nodig om onze doelen te behalen*

We hebben extra financiële middelen nodig om onze doelen te behalen. Dit is beschreven in bijgaande uitvoeringsagenda en onderstaande financiële paragraaf.

1.7 *Ook extra personele capaciteit nodig is om onze doelen te behalen*

Vanwege beperkte capaciteit konden afgelopen jaren niet alle acties van de vorige uitvoeringsagenda worden uitgevoerd. De afgelopen periode is wisselend minder dan 1 FTE capaciteit ingezet voor de energietransitie. In een recente studie van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) worden de verwachte uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord voor kleine gemeenten echter geraamd op 8-9 extra FTE aan capaciteit en gemiddelde kosten oplopend van €350.000 tot €550.000 jaarlijks. Gezien de versnelling die gevraagd wordt vanuit het Rijk is er in 2023 2,5 FTE nodig om onze doelen te behalen. Dit bestaat deels uit structurele capaciteit (1,5 FTE) en de extra capaciteit vanuit de 1^e begrotingswijziging van 2023 (1 FTE).

Kanttekeningen

De beschikbare financiële middelen en beschikbare capaciteit zijn randvoorwaardelijk voor de uitvoering van de beschreven projecten en het behalen van onze doelen. Zijn deze randvoorwaarden niet op orde, dan is het onvermijdelijk dat we onze doelen moeten bijstellen.

Er zijn nog geen structurele middelen verzekerd vanuit de gemeente. Dit kan een risico vormen voor het uitvoeren van het meerjarige uitvoeringsplan na 2023. Eind 2023 zullen de middelen voor de volgende jaren worden aangevraagd. Als we op alle zes de werklijnen vol willen inzetten, vraagt dit ook meer ambtelijke capaciteit en middelen voor de uitvoering (zie ook studie van de Raad voor het Openbaar Bestuur).

Financiën

Voor 2023 is per werklijn een inschatting gemaakt van de benodigde middelen en capaciteit voor de acties die we in dat jaar uitvoeren (zie onderstaande tabel).

Werklijn	Uitvoeringsmiddelen
1. Bewustzijn en eigenaarschap	€ 168.500
2. Energiebesparing ¹	€ 168.500
3. Duurzame opwek	€ 50.000
4. Duurzame warmte	€ 68.500
5. Duurzame mobiliteit	€ 30.000
6. Regionale samenwerking	€ 19.000

In 2023 worden rijksmiddelen voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid beschikbaar gesteld (€244.000). Wanneer deze middelen beschikbaar zijn zullen deze worden verdeeld over de werklijnen waar we op focussen (1, 2 en 4). Voor 2024 en 2025 wordt tenminste € 246.000 resp. € 248.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid.

Daarnaast kunnen gemeenten in 2023 een aanvraag indienen voor een specifieke uitkering (SPUK) ten behoeve van de verduurzaming van slecht geïsoleerde woningen vanuit het Nationaal Isolatie Programma (NIP). De hoogte van deze SPUK is gekoppeld aan het aantal woningen dat wordt verduurzaamd (met een maximumbedrag per jaar). Deze aanvraag wordt gedaan voor het uitvoeren van het lokale actieplan isolatie (zie bijlage 1, paragraaf 3.2.2). Toekenning van deze middelen door het Rijk vindt plaats in de loop van 2023.

Uitvoering

Planning

In de bijlage is de geactualiseerde uitvoeringsagenda opgenomen waarin de beoogde projecten zijn opgenomen. Hierbij is tevens aangegeven aan welke werklijnen het project bijdraagt, in welk jaar de projecten worden uitgevoerd, wat de rol van de gemeente is en welke partner erbij betrokken zijn. Deze uitvoeringsagenda vormt de basis voor de komende jaren.

Communicatie

We informeren de gemeenteraad met deze raadsinformatiebrief. Daarnaast informeren wij de gemeenteraad tweemaal per jaar over de stand van zaken van de uitvoeringsagenda.

¹ Voor de aanpak energiearmoede zijn door het Rijk (€ 314.894) financiële middelen beschikbaar gesteld in de vorm van een SPUK. Deze middelen zijn deels besteed in 2022 en kunnen worden uitgegeven tot 31 december 2024.

Communicatie is een belangrijk onderdeel van eerste werklijn Bewustwording en eigenaarschap. We besteden dus veel aandacht aan communicatie richting inwoners en bedrijven en borduren daarbij voort op het plan van aanpak communicatie energieneutraal, onze gemeentelijke communicatiekanalen (gemeentepagina, website, social media etc.) en de communicatie via ons energieloket AGEM.

Evaluatie

Onderdeel van deze uitvoeringsagenda is een monitoringsprogramma. We rapporteren hier tweemaal per jaar over richting onze gemeenteraad.

Bijlage(n)

- Bijlage 1: Concept Uitvoeringsagenda Routekaart Energieneutraal Doesburg 2023-2026 incl. projectentabel
- Bijlage 2: Concept raadsbrief

**GEMEENTE
DOESBURG**